

שיעור מספר 2* 7 - 13 אוקטובר

"המחלוקת"

שבת אחר הצהריים

קיראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: עברים 8:6; מתי 17:19; התגלות 12:17; ויקרא 23, מעשי השליחים 15:1-29; גלטים 12:1-1; 1

פסוק לשינון: " כִּי הַתּוֹרָה נִתְּנָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה, וְהַחֲסֵד וְהָאֱמֶת בָּאוּ דְרָךְ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ." (יוחנן 1:17)

הקהילה הקדומה ברובה הייתה מורכבת מיהודים אשר אף לא לרגע העלו על דעתם כי על ידי קבלתם של ישוע כמשיח יהודי הם מפנים גב לאמונת אבותיהם או להבטחות הברית אשר אלוהים נתן להם. וכפי שהתגלה מאוחר יותר, הם צדקו. הסוגיה אשר העסיקה את המאמינים היהודים הראשונים הייתה האם היהודים צריכים להפוך לנוצרים כדי לקבל את ישוע. הנושא עבור רבים מהם היה האם הגויים היו צריכים להפוך קודם ליהודים לפני שיכלו לקבל את המשיח. רק מאוחר יותר, במועצת ירושלים, התגבשה לה תשובה מוצקה. הם החליטו לא להפריע לגויים עם אוסף של תקנות וחוקים. כלומר, הגויים לא היו צריכים להפוך תחילה ליהודים כדי לקבל את ישוע.

למרות ההחלטה, היו כמה מורים אשר המשיכו להטריד את הקהילות על ידי התעקשות כי על הגויים לשמור את הכללים והתורהים היהודיים, כולל ברית מילה (תהליך אשר לא מושך במיוחד להצטרף לקהילה משיחית). כלומר, הם חשבו שעל מנת שלגויים יהיה חלק בהבטחות של הברית, הם חייבים לציית לכללים הרבים הנחשבים כמחייבים עבור מאמיני ארץ ישראל.

כיצד נפתרו כל הסוגיות הללו?

*לימדו את השיעור השבועי לקראת שבת 14 באוקטובר.

ברית טובה יותר

קראו עברים 8:6. מה המסר כאן? כיצד אנו מבינים מהן "ההבטחות הטובות יותר"?

ייתכן כי ההבדל הגדול ביותר בין הדת של תקופת התנ"ך ולזו של הברית החדשה הוא העובדה כי תקופת הברית החדשה הייתה מוגדרת על ידי ביאת המשיח, ישוע מנצרת. הוא נשלח על ידי אלוהים כדי להיות מושיע. אנשים לא יכלו להעתעלם ממנו לצפות להיוושע. החטאים יכולים להיסלח רק דרך הכפרה שהוא סיפק. כלומר, הגאולה ניתנה אך ורק בזכות צדיקותו ויושרו של ישוע, ולא בזכות שום דבר אחר.

קדושי התנ"ך ציפו לברכות של תקופת המשיח ולהבטחת הגאולה. בימי הברית החדשה, האנשים עמדו בפני השאלה 'האם הם יקבלו את ישוע מנצרת אשר נשלח על ידי אלוהים כמושיעים?'. אם הם האמינו בו, במה שהוא באמת היה, הם קיבלו ישועה על ידי הצדקה שהוא הציע להם בחינם.

כך או כך, דרישות המוסר נשארות ללא שינוי בברית החדשה, מאחר כי הן מבוססות על אופיו הנצחי של אלוהים ושל ישוע. ציות לחוק המוסרי של אלוהים תופס את אותו החלק בברית החדשה כפי שזה היה בברית הישנה.

קראו מתי 19:17; התגלות 12:17, 14:12; יעקב 2:10,11; מה פסוקים אלה אומרים לנו

על התורה המוסרי בברית החדשה?

במקביל, כל תוכן התורה הטקסי אשר היה ברור לבני ישראל ואופייני לתקופת התנ"ך ואשר כולו סימל והצביע על ישוע, על מותו ועבודתו ככהן גדול – כעת הופסק, וניתנה הוראה חדשה המבוססת על "הבטחות טובות יותר". אחת המטרות של שאול באגרת אל הרומים הייתה להסביר ליהודים ולגויים את מה שהיה כרוך במעבר, כפי שנקרא היום, מיהדות לנצרות. זה היה אמור לקחת זמן. יהודים רבים אשר קיבלו את ישוע לא היו מוכנים לשינויים הגדולים שבאו.

מה ההבטחות האהובות עליכם במקרא? באיזו תדירות אתם מבקשים את קיומן מאלוהים? אילו בחירות אתם עושים אשר אולי עומדות בדרך להגשמת הבטחות אלה בחייכם?

חוקים ותקנות יהודיים

עד כמה שמאפשר לכם הזמן, תעברו על ספר ויקרא. (ראו למשל, ויקרא 12,16,23) אילו מחשבות עולות לכם בעודכם קוראים על כל הכללים, התקנות והטקסים הללו? מדוע בלתי אפשרי לקיים את רובן בימי הברית החדשה?

את חוקי התנ"ך ניתן לסדר בכמה קטגוריות: (1) התורה המוסרי, (2) התורה הטקסי, (3) התורה האזרחי, (4) משפטים ופסקי דין, (5) חוקי בריאות. חלוקה זו לסוגיות היא מלאכותית. בפועל הן קשורות זו לזו וישנה חפיפה ניכרת ביניהן. האנשים הקדמונים לא ראו בהם הפרדה וחלוקה כלל.

התורה המוסרי מתומצת על ידי עשרת הדיברות (שמות 17-20: 1). חוק זה מסכם את דירשות המוסר האנושיות. עשר מצוות אלה מורחבות ומיושמות בחוקים ומשפטים שונים לאורך כל חמשת ספרי התורה. התורה האזרחיים אינם קשורים אחד לשני, אך הם גם מתבססים כולם על התורה המוסרי. הם מגדירים את מערכת היחסים של האזרח עם רשויות אזרחיות ואזרחים אחרים בסביבתו. והם נוקבים במחיר העונש עבור עבירות שונות למיניהן.

התורה הטקסי הסדיר את הפולחן במקדש, תיאר את סוגי המנחות והקורבנות השונים ואת האחריות והמחויבות האישית של האזרחים. כמו כן, הוא מפרט את ימי החגים והמצוות שלהם כיצד יש לחגוג אותם.

ושארית התורה הם חוקי בריאות. אלה הם התורה המתייחסים לטומאה וטהרה טקסית, אך הם גם כוללים מעבר לכך את עקרונות ההיגיינה והבריאות. חוקים על בשר כשר ולא כשר מבוססים על שיקולים פיזיים.

בעוד שבני ישראל קיבלו את מכלול התורה ביד וראו בהם יחידה אחת של דברי אלוהים, הם בודאי עשו אבחנה מסויימת ברמת המחשבה. עשרת הדיברות ניתנו ישירות מאלוהים לבני אדם. זה הגדיר אותן בנפרד כחשובות במיוחד. שאר התורה הם הועברו דרך משה. טקסי המקדש היו יכולים להישמר אך ורק כאשר עבודה במקדש היתה פעילה.

התורה האזרחיים, ברובם, לא יכלו להיאכף לאחר שבני ישראל איבדו את עצמאותם ומצאו עצמם תחת שליטה של אומה אחרת. לא ניתן היה למלא מצוות טקסיות רבות לאחר שבית המקדש נחרב. בנוסף, לאחר שבא המשיח, מרביתן איבדו את תוקפן מאחר כי המשיח קיים אותן בשלמותן.

כדת משה

קראו מעשי השליחים 1:15. איזה נושא גרם למחלוקת? מדוע היו אנשים אשר חשבו כי זה נועד לא רק עבור העם היהודי?

בעוד שהשליחים התאחדו בעבודותם ובהדרכת חברי קהילה במטרה להגיע עד נפשות רבות, מאמינים יהודים מסויימים מ"כת הפרושים" הצליחו להציג שאלה אשר הובילה למחלוקת נרחבת בין חברי קהילה והרתיעה את המאמינים הגויים. בביטחון מלא, מורים אלה הצהירו כי על מנת להיושע, יש לערוך ברית מילה ולמלא את כל התורה הטקסי. היהודים תמיד התגאו בעבודת האל המיוחדת המוטלת עליהם, ורבים מאלה שהאמינו במשיח עדיין הרגישו כי מאחר שבעבר אלוהים הבדיל בבירור את אופן עבודת האל היהודית אין זה אפשרי שהוא ישנה משהו בייחודיותה. הם העתקשו על כך שהתורה והטקסים היהודים חייבים להתמוזג בטקסי הדת המשיחית. לקח להם זמן להבין כי כל הקורבנות והמינחות סימלו את מות בן האלוהים, וכי מעתה אין להן תוקף ומשמעות.

קראו מעשי השליחים 12:2-15. כיצד יישבו מחלוקת זו?

"בעודו מחפש את אלוהים להכוונה ישירה, הוא (שאול) היה מוכן להכיר את הסמכות הנתונה לגוף המאמינים המאוחדים באגודת הקהילה. הוא הרגיש צורך בפרקליט, וכשנדעו לו עניינים חשובים, הוא שמח להניח אותם בפני הקהילה ולהתאחד עם אחיו לאמונה בחיפוש אחר אלוהים וחוכמתו לקבלת החלטות נכונות" – אלן ג' וייט, ספר מעשי השליחים, עמוד 200.

מעניין כי שאול אשר כל הזמן דיבר על כך שהוא נבחר במיוחד על ידי ישוע והוטלה עליו משימה מיוחדת כל כך רצה לפעול בגוף הנרחב של הקהילה. למרות הייעוד שלו, הוא הבין כי הוא חלק מקהילה וכי עליו לעבוד איתה ככל הניתן.

כיצד הינכם מתייחסים לראשות הקהילה? עד כמה הינכם משתפים פעולה? מדוע שיתוף פעולה חשוב כל כך? כיצד היינו מתפקדים אם כל אחד היה עושה את הישר בעיניו ללא התחשבות בגוף השלם?

המאמינים הגויים

קראו מעשי השליחים 5:29-15. איזו החלטה נתקבלה במועצה ומה היו שיקוליהם של משתתפיה?

ההחלטה הייתה נגד טענות היהודים המגיירים. הם טענו כי על הגויים החוזרים בתשובה לערוך ברית מילה ולשמור את כל התורה הטקסי וכי "יש לשלב את התורהם והטקסים היהודיים בטקסי הדת המשיחית" (אלן ג' וייט, מעשי השליחים, עמוד 189). יש לציין כי במעשי השליחים 10: 15 כיפא מתאר את התורהם הישנים כ"עול" שהם לא היו מסוגלים לשאת. היתכן כי אלוהים יסד חוקים אלה כדי להפכם לעול על עמו? זה הרי לא יעלה על הדעת. נהפוך הוא, עם השנים מנהיגי דת שונים לקחו חוקים אלה שהיו אמורים להוות ברכה נהדרות, ועל ידי תורה שבעל פה הפכו אותן לנטל. המועצה ביקשה לחסוך מהגויים נטל זה.

שימו לב, כי שאלת קיום עשרת הדיברות כלל לא עלתה על הפרק. האם אנו יכולים לדמיין כי המועצה מורה על הגויים שלא לאכול דם אך מתעלמת מאיסור ניאוף או רצח?

אילו חוקים חלו על הגויים (מעשי השליחים 15:20,29), ומדוע דווקא חוקים מסויימים אלה?

על אף שהמאמינים היהודים לא התכוונו להטיל על הגויים את המסורת שלהם, המועצה רצתה לוודא כי הגויים לא יבצעו דבר מה אשר יפגע באחייהם המאמינים היהודים. לפיכך, השליחים וזקני קהילות הורו במכתב לגויים כי ימנעו מאכילת בשר אשר הוקדש לאילילים, מבשר מדמם ובשר של בעל חיים חנוק ומניאוף. ישנם הטוענים כי מצוות שמירת השבת לא הוזכרה, לכן ניתן להסיק כי המצווה אינה מיועדת לגויים. אך טיעון זה נפסל מאחר שמצוות איסור הגניבה או הרצח לא הוזכרו אף הן במפורש, וברור כי ייעודן גם לגויים.

האם אנו מוצאים עצמנו מטילים נטל בלתי נחוץ על אנשים מתוך מסורת ולא מתוך הוראת אלוהים? אם כן, כיצד? הציגו את תשובותיכם בשיעור בשבת.

שאל והגלטים

למרות כי החלטת המועצה הוצגה באופן בהיר, נמצאו אלו אשר המשיכו בדרכם ועודדו את הגויים לדבוק במסורת היהודית. עבור שאל היה זה עניין מאוד חשוב ורציני, זו לא הייתה שטות משנית. העניין שלל את בשורת המשיח עצמו.

קראו גלטים 12-1:1. כמה ברצינות שאל מתייחס לנושא עליו הוא מתעמת בגלטיה? מה זה מעיד לנו על חשיבות הנושא?

כפי שנאמר לפני כן, הגורם העיקרי לכתיבת מכתב לרומא היה המצב בגלטיה. באיגרת אל הרומים שאל מפתח הלאה את הרעיון שבאיגרת לגלטים. קבוצת מאמינים יהודים התעקשו על כך שהגויים המאמינים במשיח ישוע חייבים לקבל על עצמם גם כן את תורת משה. בזמן ששאל ניסה להראות את משמעותה ומעמדה האמיתיים. הוא לא היה מעוניין שרעיון זה יתקבל ויתפשט בהצלחה ברומא, כפי שקרה בגלטיה. חסר טעם לשאול האם שאל מדבר על התורה הטקסי או המוסרי. מבחינה היסטורית, ידוע כי השאלה עמדה כך – לחייב את הגויים בברית מילה וקבלת תורת משה, או לא. מועצת ירושלים עסקה בשאלה זו ויצאה עם החלטה. אך היו כאלה אשר סירבו להישמע לה.

ישנם הרואים באגרת לגלטים ולרומים הוכחות לכך שהתורה המוסרי, עשרת הדיברות (ובעיקר מצוות השבת), אינו מחייב את המאמינים במשיח. אך הם מספסים את הנקודה העיקרית שבאיגרות, הם מחמיצים את ההקשר ההיסטורי של הכתוב. שאל בסך הכל הדגיש כי הישועה מתבצעת על ידי אמונה בלבד ולא על ידי קיום התורה, ואף לא התורה המוסרי. עם זאת, הוא לא מתכוון לומר כי אין לשמור ולקיים את התורה.

כיצד אתם משיבים לאלו הטוענים כי המאמינים בישוע אינם מחוייבים עוד לשמור שבת? כיצד אנו יכולים להראות את האמת על השבת מבלי להתפשר על מכלול הבשורה?

נקודות למחשבה

ללא ספק, מפעם לפעם הקהילה שלנו מתמודדת עם מחלוקות וחילוקי דעות. אך אין זה חדש לנו. השטן תמיד היה במלחמה נגדינו. אפילו בדמי ימיה של הדת המשיחית מחלוקות רבות קמו בין המאמינים. והייתה מחלוקת אחת, לולא הייתה נפתרת, אשר כמעט הרסה את הקהילה טרם התבססה.

" דרך השפעתם של מורי שווא שקמו בין המאמינים בירושלים, החלוקה, הכפירה והחושניות הופיעו במהירות בקרב המאמינים בגלטיה. מורי שווא אלה ערבבו את המסורת היהודית עם אמיתות הבשורה. תוך התעלמות מהחלטת המועצה הכללית בירושלים, הם הפצירו בגויים שחזרו בתשובה שיקיימו את התורה הטקסי ". - אלן ג' ווייט, מעשי השליחים, עמוד 383.

שאלות לדיון:

1. עברו על תשובותיכם מיום רביעי. כיצד קהילתכם, או משפחתכם, או אתם לבדכם מטילים נטל מיותר על אנשים? כיצד אנו יכולים להבחין כי אכן זה מה שאנו עושים? או שאולי להיפך אנו פונים לקצה השני? כיצד נוודא שאיננו מתייחסים ברשלנות מדיי לסטנדרטים הגבוהים שיש לנו במשיח?
2. כיצד מנמקים את הטיעון כי עשרת הדיברות לא מחייבות את המאמינים בישוע? כיצד אנו מפריכים טיעונים אלה? מדוע ברוב המקרים אלה אשר אומרים כי עשרת הדיברות כבר לא תקפות, לא באמת חיים כך (ללא ציות לדיברות)?
3. קראו שוב גלטים 12:1-1. שימו לב ליחס הבלתי מתפשר של שאול לבשורה. מה הדבר אומר לנו על האופן שבו עלינו להתעקש ולדבוק באמונות מסוימות ללא עוררין?
4. בכיתת שיעור השבת דונו על הסוגיות שבעקבותיהן חלה הרפורמציה הפרוטסטנטית. אילו עניינים בסיסיים לא נפתרו?